

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev,
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Manjšinski kongres na Dunaju.

Zastopniki 40 milijonov brezpravnih in zatiranih državljanov manjšinskih narodov na svojem osmem kongresu. — Dunaju vstaja novo poslanstvo v luči manjšinskega vprašanja. — Globoke otvoritvene besede prezidenta Slovenca dr. Wilfana. — Številno zastopstvo slovanskih manjšin v Avstriji. — Predavanje lozanskega profesorja Boveta o splošno veljavnih temeljih manjšinskega prava. — Referat dekana ljubljanskega bogoslovja dr. L. Ehrlicha o cerkvi in narodnosti. — Manjšine in Zveza narodov. — Resolucije in sklepi.

Pred tednom se je vršil na Dunaju osmi manjšinski kongres, ki je vzbudil s svojim izrednim programom in z velikim številom manjšinskih delegatov v vsej javnosti in še posebej v dunajskem svetu veliko pozornost. K kongresu so dospeli Bolgari iz Jugoslavije in Rumunije, Nemci iz Estonske, Letonske, Litvanske, Poljske, Danske, Čehoslovaške, Ogrske, Rumunije, Italije in Jugoslavije, Grki iz Italije, delegati jugoslovanskih manjšin iz Avstrije in Italije, židje iz Estonske, Letonske in Litvanske, Čehoslovaške, Rumunije in Bolgarije, Litvanci iz Nemčije in Poljske, Ukrajinci iz Poljske in Rumunije, Ogrji iz Češke, Jugoslavije in Rumunije, Rusi iz Estonske, Letonske in Litvanske, Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije, Slovaki iz Ogrske, Švedi iz Estonske, Čehi iz Avstrije, Belorusi iz Poljske, Katalonci in Baski iz Španije. Izvanredna pestrost delegatov je dala kongresu posebno barvo in vzajemni nastop vseh teh manjšinskih zastopnikov je očitno manifestiral pred evropsko javnostjo potrebo manjšinske zaščite. Sicer pa bi tvorile manjšine s svojimi 40 milijonskim članstvom že močno državo v velikosti današnje Francije. Kongres je imel nalogo v tridnevnem obravnavanju manjšinskega vprašanja poglobiti in poenotiti manjšinski problem sploh in dajati posameznim manjšinam v njihovi borbi za narodni obstoj v državah večinskih narodov dobro orožje v roke. Pa bil je uspeh tudi v tem, da si posamezni zastopniki z medsebojnim spoznavanjem in prijateljstvom zagotovijo medsebojno pomoč in tako na svoj način doprinesejo Evropi zaželjenega miru. Začrtani namen je bil dosežen v polni meri.

President Slovenec dr. Wilfan je v svojem otvoritvenem govoru — ki ga je prenašal tudi avstrijski radijo — pozdravil gostoljubno državo, ki je goste sprejela s prijaznostjo in dobrohotnostjo, še posebej njeno glavno mesto Dunaj in izvajal dalje: Izredno napete razmere v evropskih državah je v veliki meri zakrivil ekstremni nacionalizem, ki zanikava pravice manjšinskih narodov in s svojo nestrpnostjo neti vedno novo sovraštvo in nezaupanje. Demon pretiranega nacionalizma ruje neprenehoma in zato se slabša splošni položaj in Evropo grozita poplaviti sovraštvo in šovinizem. Sovraštvo in nestrpnost sta tudi zastrepila odnošaje večinskih narodov do narodnih manjšin. Zato postaja potreba vzajemnega nastopa v borbi za ohranitev narodne samobitnosti in za pravico samostojnega kulturnega izživanja nujnost vseh teh 40 milijonov ljudi, ki morajo živeti izven svoje naravne domovine in bi imele v normalnih razmerah tvoriti most med državo, kateri pripadajo, in narodom, h kateremu se prištevajo po jeziku in po kulturi. Letošnji manjšinski kongres vodi predvsem misel, naj bi tudi manjšine doprinesle iz svojega posebnega položaja svoj del k omiljenju poostrenih razmer in sicer s stvarnimi predlogi k rešitvi manjšinskega problema. Saj je ta problem le kos splošno evropskega eksistenčnega vprašanja. V tem našem stremljenju po miru in pravici hočemo rasti naprej, dotlej da zavлада med narodi lepša misel medsebojnega sožitja. Verujemo v pravico naše stvari in zato nadal-

jujemo boj do končne zmage. — Po pozdravnih besedah prezidentovih so v istem smislu govorili ostali člani kongresnega prezidija. K besedi se je med drugimi oglasil v imenu avstrijskih manjšin dunajski občinski svetnik Machat in izrazil željo, da bi Avstrija iz svojega položaja prednjačila v manjšinskem vprašanju.

Glavni referat manjšinskega kongresa je podal lozanski profesor Bovet, ki je govoril o splošno veljavnih temeljih manjšinskega prava. Njegova izvajanja pomenijo novo usmeritev vsega tovrstnega delovanja: Jasno je, da bo moralo manjšinsko pravo zadobiti nekoč splošno veljavo v celem svetu. Vsaka manjšina, ki ima nuditi česa celoti, ima brezpogojno pravico zaščite svojih najelementarnejših pogojev obstoja. Ne pozabimo: manjšina, ki je v službi celote! Zato se mora maščevati nad svetom, če danes skušajo velesile trdovratno varovati svojo suverenost in svojo samostojnost. Pa manjšinsko vprašanje naj se smatra za notranji duševni problem in le tako bo dovedlo do splošnega uveljavljenja manjšinskega prava. Rešitev manjšinskega problema je v notranjem preredu narodov. Pot, ki so ga manjšine nastopile v svojih kongresih, je torej pravi; vendar dolg in trnjev. Manjšine naj verujejo v svojo sveto pravico, naj se vedno zopet učijo in če treba, naj izvedejo tudi popolen preokret svoje miselnosti. Kajti dnevi bodo razvijali današnji položaj v novi poduhovljeni smeri. Misel mednarodne zajemnosti v obliki Društva narodov je vsekakor lepa in te največje pridobitve moderne dobe ne bodo mogle uničiti zmote posameznih njegovih članov. Kriza pomeni revolucijo, ki pripravlja človeštvu nov svet, novo miselnost. Zato se imamo danes učiti gledati svet z novimi očmi. Trpljenje narodnih manjšin naj nikakor ne rodi sovraštva in tako bodo manjšine svetu donesle novega blagoslova. Vsak izmed nas in vsi narodi bodo v kratkem morali skozi ozka vrata samozatajevanja in ljubezni, če bodo hoteli iz zmede v dobo novega miru in bratstva.

Izredno pozornost so vzbudila izvajanja zastopnikov različnih cerkva v referatu: **Narodne manjšine in cerkve.** Za katoliško cerkev je izdelal referat **dekan ljubljanskega bogoslovja dr. L. Ehrlich**, katerega je podal vsled zadržanosti referenta češki profesor Karlicky: V smislu Kristusa-učenika smatra Cerkev za samoobsebi umljivo, da se ima obračati v svojem uku do narodov v njihovem materinem jeziku, ker jih zamore le tako učiti in prepričati o resničnosti svojih resnic. Zato cerkveno pravo ob tej samoumevnosti o pomenu materine besede ne izgublja nikakih besed. Stara regula cancelariae 20 posebej prepisuje, da morajo poznati župniki in beneficijati jezik svojega ljudstva in ga govoriti. Leta 1623 je odredila Propaganda fidei v posebnem dekretu, naj se misijonarji v preoceanskih pokrajinah pričujijo tamošnje govorce in dekret iz leta 1643 misijonarje k temu še enkrat „sub oboedientia“ zavezuje. V najnovejši dobi, v kateri hoče enostranski državni nacionalizem izrabiti celo Cerkev v raznarodovanje manjšin, skuša Cerkev ohraniti učeniško svobodo v posebnih konkordatih z državami, tako v konkordatu z Ru-

munijo, Litvansko, Italijo, ki naj zagotovijo uporabo materinega jezika v cerkvenem učeniški službi. Dvatisočletno delovanje Cerkve dokazuje njeno važnost za ohranitev narodne svojstvenosti in posebej materinega jezika. Krščanstvo je doneslo svetu misel, da so vsi ljudje in narodi otroci božji in da tvorijo skupno družino enakopravnih narodov, pač pa obsoja Cerkev sebični nacionalizem, ki rodi le sovraštvo in nevoščljivost ter daje pravico edino silnejšemu in močnejšemu. Sicer Cerkev nima posebne izdelane teorije o narodnem in manjšinskem vprašanju, vendar jo lahko izvajamo iz na razodetju sloneče teologije, iz thomistične filozofije in katoliške sociologije: Osebnost predstavlja najvišjo vrednoto v dosego nadnaravnega cilja in temu osebnemu cilju so podrejene vse človeške in družabne ustanove. Jezik, plemo, tradicija, vse kar daje kaki človeški skupini gotov poseben značaj, je prava kulturna vrednota, ker določuje in pospešuje polni razvoj človeka v močno osebnost. Država naj pospešuje v državljanih te človečanske in kulturne vrednote in napram manjšinam je njena dolžnost, da pospešuje taiste vrednote v isti meri, ker tvorijo dragocen del celotnega organizma. Taka od države priznana manjšina nima potem več naravne pravice do politične samostojnosti, ker so ji v državi večinskega naroda zajamčene vse narodno-kulturne vrednote. Cerkev gleda v tem stremljenju manjšin po ohranitvi narodne svojevrstnosti pospešitev svojih lastnih ciljev in zamore takim stremljenjem izprositi le blagoslov Najvišjega.

Sledila so k tej temi še izvajanja zastopnikov protestantske, grško-katoliške in pravoslavne veroizpovedi in dovedle do najlepšega uspeha manjšinskega kongresa v tem, da so naglasila potrebo enotnega postopanja krščanskih veroizpovedi v prilog narodnim manjšinam.

Kongres je po referatih sprejel **važno resolucijo**: Kongres ugotavlja, da je stremljenje narodnih manjšin za ohranitev in razvoj narodne bitnosti in to po načelih, ki jih predlaga kongres, v skladu z nauki in načeli Cerkva. Kongres ugotavlja z zadoščenjem, da so Cerkve uporabo lastnega materinega jezika v dušnem pastirstvu smatrale za svojo sveto pravico. Zborovalci nadalje naglašajo, da je v nasprotju s tem nukom in s to tradicijo poizkus nekaterih evropskih držav, da bi večinski narod izrabil Cerkev v raznarodovanje. Zato se obrača kongres do vseh cerkva, naj z vsem svojim ugledom ščitijo naravne manjšinske pravice in jih pospešujejo v svojem delovnem področju.

Prezidij manjšinskega kongresa je sprejel tudi **zvezni predsednik Miklas** in v svojem nagovoru poudaril, da bodi pravična rešitev manjšinskega vprašanja še v interesu večine in prav posebej velikih evropskih narodov, da bo v izdatni meri prispevala k miru v državi in vsem svetu.

Predavanje o uspehih delovanja Društva narodov glede manjšinskih pritožb je jasno očitovalo, da v Društvu zastopane države le predrade prezirajo pritožbe manjšinskih narodov in da Zveza narodov zavlačuje vsako rešitev. Pritožbe narodnih manjšin so le predmet politične borbe med državami, zastopanimi v Zvezi, mesto da bi jih Zveza proučila res objektivno. Zato zahteva kongres, da se v bodoče spore med narodnimi manjšinami in državami po možnosti obravnajo pred haaškimi razsodiščem, da bo tako tudi narodnim manjšinam dana priložnost, da se zagovarjajo.

Kongres se je še bavil v organizacijskimi vprašanji in s potrebo znanstvene poglobitve manjšinskega problema, ki bi rodila znanosti in politiki koristne sadove.

Dunajski Čehi so priredili udeležencem Kongresa prijetno presenečenje s povabilom v pred letom dogotovljene, praktično in okusno opremljene prostore svoje šole v XII. okraju. Češka postrežljivost in gostoljubnost sta želi obilo priznanja in čestitk.

Pomen manjšinskih kongresov raste od leta do leta in danes evropska javnost manjšinskega vprašanja ne more več prezreti, ker je dobro učenjeno v svetovni življenjski problem in vedno iznova rodi nova spoznanja in novo miselnost v dobrobit vsega človeštva. Iz vzajemnosti manjšinskih narodov se ima nekoč roditi solidarnost vsega človeštva, iz njihovega trpljenja in zatajevanja nova ljubezen in nov lepši mir. Tako usmerjeno manjšinsko gibanje bo blagoslov človeštvu.

Avstrija. Kakor v Nemčiji, je tudi pri nas ukinjena prepoved pohodov. Socialdemokrati so že imeli svoje vaje, pa tudi narodni socialisti ne zaostajajo. Zadnje nedeljo jih je bilo okrog 1000 v Železnem na Gradiščanskem. Tam so napadli socialdemokratski dom, razbili opravo in vse šipe. Celo namestnika deželnega glavarja Leserja so pretepli in žandamerijskega podravnatelja. Komaj je orožništvo vzpostavilo red. En narodni socialist je ranjen. 30 oseb sedi sedaj v zaporu. Le tako naprej, pa bomo izgubili še to trohico zaupanja, ki ga imamo v inozemstvu. — V Nemčiji je bilo ta dan nekoliko bolj vroče. Zaznamovati imamo 2 mrtva in veliko število ranjenih ter nad 100 aretacij. — Pogajanja glede našega zunanjega posojila so zaključena. Zaključni protokol se podpiše še ta teden.

Jugoslovanska vlada je odstopila. Pravi se, da vsled tega, ker je bilavečina parlamenta proti njej. Novo vlado je sestavil dr. Srškič, zunanje ministrstvo je prevzel Jevtič, notranje Lazič, justično Šumenkovič, trgovino in industrijo Slovenec Mohorič, ministri brez listnice pa so Maksimovič, dr. Kramer in Karamehmedovič. Drugi ministri so ostali. Zunanja politika se bržkone ne bo izpremenila, pač pa notranja.

Sirov napad na diplomate. Zvečer 30. junija je bila v Lainzu pri Dunaju prirejena skupna večerja zasopnikom industrije, katere so se udeležili tudi inozemski diplomati in druga visoka družba. Prisotnih je bilo kakih 80 do 90 inozemskih predstavnikov industrije, bank itd. Naenkrat je prostore Country kluba obklopile kakih 60 do 70 narodnih socialistov v uniformah, ki so vdrlji v prostore v vzkliki: Živio Hitler! Dol z Židi! Narodni socialisti so pričeli goste pretepati z bikovkami, ki so jih prinesli s seboj. Najbolj pošteno so premikastili romunskega poslanika Bradiceanu, ki so ga nato še vrgli po stopnicah, za njim pa stol in mizo, kjer je sedel. Ko je rekel, da je Romun, so napadalcji zavpili: Mi ne rabimo Romunov! Težko je bil ranjen tudi argentinski poslanik Bordegaren in italijanski vojni ataše. Nadalje so napadli tudi atašēja jugoslovanskega poslani-

štva Babič-Gjalskega. Batine je dobilo tudi več avstrijskih industrijcev, med njimi ugledna baronica Silva Tripkovich, baron Guttmann, baron Volbenk Guttmann in drugi. To so bili povčini ljudje, ki so z velikimi zneski podpirali narodnosocialistični pokret. Materijalna škoda v klubu je zelo velika, ker so napadalcji razbili okna, stole in opravo. Neki natakari je pričel streljati v zrak ter so se napadalcji šele tedaj umaknili in izginili. Že ponoči je deželni glavar nižjeavstrijski izdal naredbo, da se izvrši stroga preiskava radi tega napada, ki bo imel tudi svoje posledice v mednarodnih odnosih zaradi napadov na inozemske predstavnike. Vlada je izrazila obžalovanje. Narodno-socialistična organizacija je prvotno zanikala, da bi bili napadalcji organizirani člani, preiskava pa je dokazala, da sta vodila napadalcje okrajni svetnik Vanjek in grafik Pust, oba voditelja pri narodnih socialistih. Vanjek — gotovo nemško-arijskega pokolenja — je izginil, Pust pa je priznal. Zagovarja se prav neumno. Več napadalcev sedi sedaj v zaporu v preiskavi. — Lepo se začinja pri nas.

V Nemčiji je položaj takšen, da je državna vlada z zasilno naredbo odvzela deželnim vladam precej pravic. Uklonila se je narodnim socialistom in razveljavila vse prepovedi, ki so jih izdale deželne vlade v nasprotju z zadnjo zasilno naredbo. Naredba določa, da je na ozemlju vse Nemčije nošnja uniform svobodna. Policijske oblasti posameznih dežel pa smejo pod gotovimi pogoji prepovedati v gotovem času zborovanja pod milim nebom, a to samo pod pogoji, ki jih bo določila državna vlada. Nova zasilna naredba izrecno prepoveduje deželnim vladam izdajanje prepovedi nošnje uniform, ki bi bile v nasprotju z zasilno naredbo državne vlade, a vse prepovedi, ki so jih nekatere dežele izdale doslej, se razveljavljajo. Samo državno notranje ministrstvo sme za posamezne kraje ukiniti dovoljenje nošnje uniform in izdati časovno omejene prepovedi. Letaki in lepaki se smejo zapleniti samo v primeru, da pozivajo k nasilju ali k atentatom na posamezne državne funkcionarje. — Naj navedemo še nekatere spopade v zadnjih dneh. V Lipskem so se spopadli komunisti in narodni socialisti. Razbile so se poulične svetilke, na to so se na mnogih krajih napravile iz tramovja, zabojev za smeti in raznih drugih predmetov barikade, izza katerih se je streljalo z revolverji. Uspeh je bil ta, da sta na mestu obležala 2 mrtva in 7 hudo ranjenih. V Strassfurtu je policija ubila 3 komuniste in 7 hudo ranila. Do spopadov je prišlo na več krajih tudi v Berlinu, kjer imajo zaznamovati več hudo ranjenih. Narodno-socialistična uniforma vsekakor izziva in se ni čuditi, da mora priti do spopadov. Do novih spopadov je prišlo v Schönebergu in Essenu, kjer so trije mrtvi in 39 ranjenih. To presega že vse meje in bi bilo za nemški narod boljše, če bi se manj posluževal sile in delal bolj z umom, s katerim

se zna posebno ponašati. — Socialdemokratsko glasilo „Vorwärts“ je bilo za nekaj časa prepovedano, ker je preostro kritiziralo postopanje von Papena v Lozani.

V Lozani še vedno sedijo in se pogovarjajo o posojilu Avstriji in reparacijah. Baje je gotovo, da dobi Avstrija posojilo 300 milijonov šilingov, ker ministrski predsednik Dr. Dollfuss je že zapustil Lausanne. Anglija prevzame 100 milijonov, a ne da novega denarja, ampak izpremeni zadnje posojilo v dolgoročno; Banka za mednarodna plačila prevzame 90 milijonov, a tudi ne da denarja, ampak izpremeni zadnje kratkoročno posojilo v dolgoročno. Potemtakem dobi Avstrija novega posojila le 110 milijonov S. Tudi to je nekaj. Saj se moramo sploh čuditi, da Avstriji še kdo posodi. Politično ozadje. Pa to posojilo bo samo nekaj predujem za gospodarsko povzdigo podunavskih držav in Avstrija se ne bo mogla ubraniti, da se pridruži tej zvezi. Zdaj je namreč položaj takšen, da se posojila bržkone sploh ne bodo več vračala, ampak kratkomalo črtala z ozirom na plačilno nezmožnost. Moratoriji so začetek tega. Saj v Avstriji in Nemčiji tudi nobeden resno ne misli na to, da bodo države, ki imajo še kaj odvišnega denarja, svoje blagajne zaklenile, ker ne bodo več zaupale. In tedaj bodo nastopili še slabši časi. Izgleda, da se igra igra va bank, pri kateri ali vse dobiš ali vse izgubiš. — Poglejmo sedaj, kako izgleda v Lausanne glede reparacij. Francozi so pristali na to, da po letih, ko bo Nemčija zopet zmogla plačati, plača v obnovitveni sklad nekaj milijard zlatih mark. Nemci so prvotno popuščali, seveda manj nego Francija in druge države, po zadnjem povratku v Papena iz Berlina pa so uradno izjavili, da Nemčija noče prevzeti nikakih obveznosti in zahteva črtanje vseh odškodninskih zahtev. Nemčija odklanja, da bi se spravljale reparacije v zvezo z vojnimi dolgovi, ki jih plačujejo prizadete države ravno z vojno odškodnino. Šli pa so še dalje in zahtevali popolno enakopravnost ne samo v dolžnostih, marveč tudi v pravicah, zlasti za popolno enakopravnost glede oborožitve z vsemi ostalimi zavezniškimi državami. Končno hočejo, da se izvrši revizija meje napram Poljski, to je, da se izpremeni verzajska mirovna pogodba. To so dalekosežne zahteve, na katere bodo velesile pač težko pristale. Zato se tudi govori, da se bo konferenca brezuspešno razšla. Zada pa je Amerika, ki zahteva rešitev tega vprašanja. Zato je stališče velesil zelo težavno. Namerava se sestaviti komisija, ki bi nadaljevala delo konference. Predvsem Macdonald se zelo trudi, da bi prišlo na konferenci do končnoveljavnega zaključka. Do tega pa je še dosti daleč. — V zadnjem trenutku jo posegla vmes Amerika, ki priporoča Nemcem, da opustijo svoje nepomirljivo stališče, ker tudi Amerika ne bi mogla pristati na to, da se mednarodni dolgovi enostavno črtajo. Po mnenju Amerike bi mogla znašati enkratna re-

PODLISTEK

Kovač Franc:

Izprehod k Vrtjancu.

(Nadaljevanje.)

Zamislimo se nazaj v stare čase. Že za časa Rimljanov je peljala tu cesta, po kateri so korakale čete vseh narodov proti severu. V srednjem veku se je vršil tu živahen promet med posameznimi gradovi in vojvodskim mestom Št. Vidu ob Glini. Začuden je čuvaj v grajskem stolpu na Važenbergu opazoval oddelke jezdecev, hiteče sem in tja. Posebno za časa upora Ulrika grofa Vovbrškega zoper Majnharda Tirolskega in Alberta Habsburškega 1293 so hiteli jezdeci dan na dan na vse strani. In tu so drvele Laudenbergove čete pleneč in požigajoč. Ogrske čete so v drugi polovici XV. stoletja jezdile proti severu. Toda vse je minulo in tiho je postalo v Trušenski dolini.

Pa dovolj razmišljanja. Par minut še skozi gozd in pri Vrtjancu sem. Prvi pogled že nam povē, da ima hiša skrbnega in razumnega gospodarja in pridno gospodinjo. Veliko gospodarsko poslopje in lepo sezidana hiša lično opremljena; povsod vlada red in snažnost, vsaka stvar na svojem mestu, nič ni razmetanega orodja po dvorišču. Vsakemu mestnemu raz-

vajencu se bo tu dopadlo. Zadnja leta se je tu razvil prijeten sestanek za ljudi, ki ne ljubijo visokih vratolomnih tur, napravijo do tu semkaj, 950 m visoko, prijeten izprehod in uživajo lep razgled.

Moj prvi pogled mi pade na polne češnje. Tu dozori češnje šele avgusta. Dvoje visokih dreves, polnih lepih, debelih in črnih češenj — povzročilo mi je silen apetit, da bi se jih najedel. In ko sem stopil v gostilniško sobo, je bila moja prva beseda, da sem poprosil češenj. In gospodinja mi jih je prinesla kar celo slamnico.

Vsedel sem se k mizi pod košato jablano in se odpočil od dolgega pota in vročine. V pogovoru mi je hitro minil čas in ker se je dan nagibal, sem se slednjič moral vzdigniti, da pred nočjo dospem domov, zakaj nerodno in težavno je v temi hoditi po strmi poti navzdol.

Lepo je tu pri Vrtjancu: vsak, ki pride tu mimo, rad malo postoji in se oddahne. Posebno v jeseni prihajajo semkaj radi lovci. Divjačine je tu po gozdovih dovolj. Tudi nekaj dunajskih letoviščarjev je tu nastanjenih, ki se počutijo prav dobro. Eden mi je pripovedoval, da ne potrebuje godbe, kina in mestnih ugodnosti — tega ima v mestu dovolj — pač pa rabi počitek in čisti zrak.

Na vogalu hiše obstojim par trenutkov, da si ogledam popravljeno znamenje. Lična, pobeljena zgradba s preprostimi, okusnimi slika-

rijami bi se ne mogla bolj harmonično skladati z okolico tu v nepokvarjeni naravi, katere še ni pokvarila moderna kultura z umetno zgrajenimi cestami, telegrafičnimi in telefonskimi napeljavami ali modernimi poslopji. Tu gori ni nič modernega, vse je starinsko, naravno, zato ljubko in neprisiljeno.

Ozrem se na desno stran proti Djekšam: Šmihelski graben se širi pod menoj. Ondi se širi že mrak in razprostira uspavalna krila, a meni nasproti se bliščijo v solčnih žarkih zložna slemena, posejana s kmetskimi hišami, vsaka kmetija zase, obdana od polja in gozda. Iz doline se širi mrak na slemena vedno višje in višje, počasi in nevidno. Kmalu bo zašlo solnce za Sv. Krištof. Pod menoj v dolini stoji šmihelska cerkev, podružnica dješke fare (765 metrov), malo višje se vidijo razstlane hiše Sv. Urha s cerkvijo in šolskim poslopjem (1000 m) in še višje na vrhu gore podružnica sv. Andreja v Krejčičah (1200 m). In tu pod menoj, nedaleč proč se širi obširno Radešnikovo gospodarstvo, hišain gospodarsko poslopje, vse zakrito med sadnim drevjem.

Precej dolgo sem stal poleg znamenja in opazoval okolico pod seboj. Zrak je postajal vedno bolj prosojen in meglen, zato se je videla vsa okolica kot sanjava. Po robu grebena pelje nekaj časa pot navzdol, pri Zagerniku se obrne na desno pobočje, nagibajoče se v Trušensko dolino. (Se nadaljuje.)

paracijska vsota 7 milijard zlatih mark, lahko pa bi se znižala sorazmerno z morebitnim znižanjem vojnih dolgov Ameriki. Zdaj je na Nemčiji, da pokaže nekoliko dobre volje!

Romunija. Gospodarske razmere so tudi v Romuniji prav slabe. To je predvsem agrarna država. Vlada je bila prisiljena, da je naročila vsem upravnim oblastem največjo štednjo: omejiti se morajo službena potovanja državnih nameščencev, uporaba državnih avtomobilov itd. Mogoče je to v zvezi s tem, ker išče Romunija zunanje posojilo pri Društvu narodov. — Zelo so v zadnjem času zadele Romunijo tudi poplave. Velike planjave, ker je 24 ur neprestano lilo kakor iz škafo, so postale morje. Uničene so ceste, vsa druga prometna sredstva in 10.000 ljudi brez strehe. Vse te ljudi je treba nekje nastaniti. Preko 30 je bilo smrtnih žrtev. Obdelano polje ob rekah je uničeno, železniške proge, telefonske zveze itd. V Jasiju so morali izprazniti cele dele mesta, nad tisoče poslopij je voda tako izpodjedla, da so se deloma že porušila, deloma pa se še bodo. Voda je donášala iz gozdnih pokrajin ogromne množine lesa. Nad 500 mostov in brvi je voda odnesla. To je hud udarec za državo, ki mora iz svojih sredstev zopet popraviti škodo.

Prevrat v Siamu. V državi belega slona so mornarji in vojaki izvedli prevrat in zaprli bivše vladodržce. Kralj ni bil aretiran, ker je pristal na to, da dobi dežela parlament. Prevrat je povzročilo nezadovoljstvo ljudstva vsled slabega gospodarskega položaja. Gospodarska kriza je nastala vsled slabe letine riža, slabe prodaje kavčuka, nazadovanja cene srebru in zvišanja davkov. Bajje pa se tudi državni denar ni porabljal pravilno. Sestavila se je nova ustava, na katero je kralj pristal in po kateri vrši ljudstvo v državi najvišjo oblast, dočim se je kralju oblast omejila. Ženske imajo volilno pravico. Senat more tudi brez pristanka kralja sprejemati zakone. Senat sestoji trenutno iz 70 oseb iz vojaških krogov, ki jih bodo nadomestili pozneje izvoljeni zastopniki naroda. Kraljevsko dedno pravo pa ostane. Ustvarjena je bila tedaj čisto moderna državna tvorba.

DOMAČE NOVICE

Blažena Hema - slovenska kneginja.

Blažena Hema je bila rodом Štajerka. Bila je rojena na gradu Pilštajn pri Celju. Hema je bila iz rodu Svetopolkov. Hemini predniki so imeli čisto slovenska imena, kar priča, da so bili to slovenski plemiči. Hemini starši so imeli razsežna posestva na Štajerskem in Kranjskem. Zato še zdaj romajo Kranjci na Hemini grob v Krko. Poročila se je Hema s koroškim grofom Viljemom, ki je imel gradove in posestva v Brežah ali Brezjah in Selcah kakor tudi po ostali srednji Koroški.

Ne smemo pa misliti, da so bili tedaj to nemški kraji, kakor so sedaj. Saj že sama ime: Breže ali Brezje in Selce (ponemčeno: Zeltschach) pričajo, da so bili to prvotno slovenski kraji. Saj je bila pred dobrimi tisoč leti vsa Koroška slovenska. Ni dvoma, da so ob Heminem času v Brežah in Selcah še bivali Slovenci. Seveda so se že tja naseljevali Nemci in izpodrivali Slovence. Na Solnograškem še zdaj ljudstvo pravi Koroški: das Windische Land — Slovenja dežela, pač v spomin na one čase, ko je bila še vsa Koroška slovenska.

Hemina posestva ter posestva njenega moža so se torej razprostirala po slovenski zemlji. Ko sta bila umorjena Hemina sinova, sta se Hema in njen mož nahajala na svojih posestvih na Kranjskem. Odtod sta prihitela čez Ljubelj na Koroško. Legenda pripoveduje, da je Hema, vsa utrujena, v Rožu ob Dravi sedla na kamen in zadremala. Prikazovala se ji je Marija in jo vzpodbujala, naj odpusti morilcem svojih sinov. Ko se je Hemin mož kruto maščeval nad morilci svojih sinov, je šel na božjo pot v Rim. Na poti nazaj je v Labudški dolini v sedanjih župniji Prebl Viljem umrl. Je pač hodil iz Rima nazaj domov čez Štajersko, kjer sta s Hemo imela posestvo. V Labudski dolini, ki je bila tudi tedaj še cela slovenska, ko je hotel prekoračiti Svinjo planino, je vsled prevelikih naporov umrl. Našli so ga mrtvega, v romarski obleki, v neki uti za seno. Pokopali so ga v Grobljah v že imenovani župniji Prebl.

Znana je tudi legenda, kako je romala Hema k Marijini kapelici nad Podgorjami. Ker

ni mogla do kapele, so angeli kapelo prenesli v ravnino. Hudič pa, boječ se, da bo zdaj še več ljudi romalo k Mariji, je metal kamenje proti kapeli. Marija mu je držala križ nasproti in hudopec ni mogel gledati naravnost. Z nobeno skalo ni zadel kapele. Še danes leže te skale na onem mestu.

Slovenskega rodu je bila torej Hema, med slovenskim ljudstvom je živela, na slovenski zemlji so ležala njena posestva, upravičen je torej vzklik, kakor ga berem v nekem spisu o bl. Hemi: Blažena Hema, slovenska kneginja, prosi za nas!

Kongres narodnih noš v Ljubljani. V dneh od 3. do 6. septembra se vrši v Ljubljani vseslovenski kongres narodnih noš. Zanimanje za ta kongres je izredno veliko v vseh slovanskih državah, posebno pa širom Jugoslavije. Zastopane bodo vse jugoslovanske narodne noše. Omeniti je posebno skupino otrok, ki bodo sodelovali v sprevedu z malimi konjički in vozovi, orkašeni in okinčeni v samem cvetju. Dalje nastopijo jezdec, veliko število vozov, kjer bodo prikazani različni kmetski stanovi in delo na deželi. Spored: 3. septembra pozdrav gostov, razsvetljava Ljubljane, baklada, koncert in bengalična razsvetljava Kongresnega trga; 4. septembra budnica, sv. maša in prikazanje običajev ob vstoličenju na Gospodarskem polju, zborovanje in spreved narodnih noš po mestu, revija narodnih noš in razdelitev nagrad, ljudska zabava, narodne igre in koncert; 5. septembra izleti na Bled in Jadransko morje; 6. septembra zabava v Splitu; 7. septembra izleti v okolico Splita in 8. septembra povratek v Ljubljano. To je zvezano seveda s stroški. Prijave sprejema Pripravljalni odbor vseslovenskega kongresa narodnih noš v Ljubljani. Pričakujemo, da slovenske koroške narodne noše na kongresu ne bodo manjkale.

Zgornja Vesca. (Izredno priznanje našim možem.) Dne 12. junija se je sestal tukajšnji občinski svet k izredno slavnostni seji. Ta dan je bila namreč izročena našima dolgoletnima občinskima odbornikoma Gregorju Jeroliču, p. d. Kržeju v Branči vasi, in Janezu Šelandru, p. d. Kajžniku v Želučah častna diploma za njuno požrtvovalno in nesebično delovanje v občinskem odboru, oziroma svetu. Prvi je bil član občinskega sveta 20, drugi pa 30 let. Redke so pri nas take slovesnosti, in sploh danes v časih, ko vseokrog pada poštenost in požrtvovalna delavnost za druge, moramo s posebnim povdankom pokazati na zglede naših v delu za splošno korist osivelih mož, ki naj svetijo našemu doraščajočemu rodu kot svetilniki, da naj tudi mladina sledi vzgledom, ki jih kažejo možje, katerim ni bila prva misel sebičnost, ampak skupen naš dobrobit. Naj Bog našima slavljenčema ohrani še dolgo krepko čilost, da s svojim svetom in besedo še mnogokrat pomagata mnogim, ki si ne vedo pomagati v raznih kočljivih zadevah. Naj bo njima izročena častna diploma, ki je krasno delo našega slikarja Benedika v Celovcu, priča še poznim rodovom o delu in skrbi slovenskih odbornikov za občino.

Celovške novice. Schulverein Südmarka se pritožuje, da položaj plebiscitnega ozemlja žal ni zadovoljiv, ker prepušča država germanizacijo zasebnim društvom, ta pa imajo premalo denarja, ker člani ne plačujejo niti članarine. Za germanizacijo se res ne izplača dati niti groša. — Dne 25. junija je bilo zabeleženih na Koroškem 10.018 podpiranih brezposelnih. Število je v tednu pred tem datumom padlo samo za 14 oseb. — Pri Celovcu je vol naskočil avtomobil. Da bi vol ne skočil v voz, je šofer vozil naprej in zavil na desno. Pri tem pa je povozil mesarskega vajenca Rošova, ki je kmalu nato v bolnici umrl. Vola so morali takoj na mestu zaklati in osebe, ki so se vozile v avtomobilu, so bile po drobcih šipe ranjene. — Brezposelni bodo dobivali brezposelno, zasilno in krizno podporo še naprej do 30. aprila 1933. Podpora bo nekoliko nižja. — Rapnikov sin v Ivniku je peljal k Petišjaku voz sena. Pri Ričnikovem mlinu je pot močvirnata in Peter Skubel je držal ob strani voz, da bi se ne prevrnil. Pa se je prevrnil in ga pokopal pod seboj. Fant je v močvirju utonil in se pod vozom obenem zadušil. Ko so sosedje zapazili prevrjen voz in ga dvignili, je bil fant že mrtev. — V Borovljah mora biti par prav prebrisanih

Nehmen Sie immer Persil allein ohne jeden Zusatz!

Auf je 25 - 30 Liter Wasser 1 Paket Persil

tatov. Puškarju so najprej odnesli orodje, potem pa poskušali vlom pri puškarju Sodia v Medborovnici in v postajno blagajno v Borovljah. Pravočasno so bili prepojeni. Več sreče so imeli 23. junija. Skozi hišo trgovca Renka so vlomili v drogerijo Rösch, iz katere so odnesli 300 S gotovine, fotografski aparat za 600 S in druge reči. Ker bi jih mogel dragoceni fotografski aparat izdati, so ga prihodnji dan vrnil. O vlomilcih ni še nobenega sledu. — Na javno dražbo pride dne 25. julija pri okrajnem sodišču v Pliberku Račnikovo posestvo in Lederjevo zemljišče v Dolinčičah (4222 — 2814 šil.); dne 30. t. m. pri okrajnem sodišču v Velikovcu Samselnikovo posestvo v Vovberskih gorah (18.831 — 12.554 S). — Strela je dne 30. junija na polju ubila posestnika Gregorca v Zakamnu. — Vsak jetnik stane državo na dan 4,50 S.

NAŠE KNJIGE

Gornje mesto. Povest iz zagrebškega življenja. Spisal Bogomir Magajna. Mohorjeve knjižnice 48. zvezek. Strani 270. V platno vezana Din. 52.—, broširana Din. 36.—. (Za ude Mohorjeve družbe 20% ceneje, če knjigo naroče naravnost pri založnici.) — Ko je ta povest izhajala v „Mladiki“, je uživala veliko zanimanje ne samo doma, marveč tudi pri slovenski in hrvatski publiku v Zagrebu. Znani mladi novelist Magajna je s tem delom prvič zastavil pero, da nam napiše večji tekst. Priznati moramo, da se mu je to v glavnem res posrečilo. Ni pa šel na drugo pot, kakor jo je hodil in jo še hodi v svojih črticah in novelicah. Njegovo gledanje, čustvovanje in doživljanje je vse oplojeno od okolice, od sodobnega človeka, tistega, ki trpi, ki je zaničevan, tudi od tistega, ki blodi in blodi gnan od razmer, ki se je ves umazal od blata sodobne družbe in se vendarle zaveda, da je človek, da na dnu njegovega srca gori še božja luč, da se vije in vije kvišku, ker ve, da človeštvo mora iz te se-

danje razrvanosti, krivičnosti, nasilja, nemorale spet nazaj k praviru, ki je pravica, resnica ljubezen: k Bogu. Vse to občutje se pleče skozi Gornje mesto. Razodeva nam tiste idealne ljudi, ki iščejo, tavajo — in vendar vstajajo. Tam so dijaki, dijakinje, služkinje, strežniki, delavci. Vse se pleče v en voz, vsa tragika življenja jih veže, družijo in razbija. Za starejšo generacijo je to nov svet, ki ga odkriva Magajna v Gornje mesto. Svet sedanjih dni, svet vretja, kipenja in zorenja v nove dni. Ne zakrivajmo si oči, spreglejmo: sodimo, a nikdar ne obsojamo! Nekateri prizori so naslikani s toliko občutjem, da te vsega pretresajo in ganejo do solz. Povest je brez dvoma resna obogatitev našega slovstva. Založnica Mohorjeva je dala knjigi poosem lepo opremo.

Dr. Mih. Opekova najnovejša knjižnica **Očetov klic** je izšla. Vsebuje sedem govorov o katoliški akciji, in sicer: 1. Kaj je katoliška akcija? 2. Apostolat zgleđa. 3. Apostolat molitve. 4. Apostolat besede. 5. Dela ljubezni do bližnjega. 6. Kako tedaj? 7. Šola za izbrane čete. Ker je vsa tvarina zelo aktualna, naj bi gg. duhovniki pa tudi laiki, sotrudniki pri katoliški akciji, hitro posegli po tej knjižnici. Naroča se v Prodajalni H. Ničmanovi, Kopitarjeva ulica v Ljubljani in stane broširana 10 Din., po pošti v inozemstvo 2 Din. več.

„Po stezah resnične popolnosti.“ ascetična knjiga, ki jo je spisal P. Mavricij Teraš, O. Min. Cap. Cena knjige znaša 24 Din., po pošti 2 Din. več. Imenovana knjiga je III. zvezek prvega slovenskega ascetičnega dela in je nadaljevanje prejšnjih dveh: „Za visokim ciljem“ in „Pri studencih zdravja in moči“. V času, ki je tako žejen pravih krščanskih čednosti, nam kaže ta knjiga pot do njih in po njih pot do sreče. — Vsem č. duhovnikom se priporoča kot pomoč za dobra premišljevanja in vsak, ki je spoznal v duhovnih vajah svoj globokejši smisel življenja, naj jo vzame kot svetovalko v svoje roke.

„Knjiga postave.“ V petinštiridesetih govorih razlaga dr. Mihael Opeka velevažno vsebino božjih zapovedi. Cena 22. in. V tem zvezku govori o zapovedih 6 do 10. S svetim spoštovanjem pred božjim zapovedim slediš njegovim izvajanjem o grozoti nečistega greha, o lepoti čistosti in o možnosti zdržnega življenja; o zasebni lastnini in njenih pravicah; o lepoti resničnosti in o gnusobi laži. Duhovnikom kakor drugim vernikom se knjiga najtopleje priporoča.

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj nasvetov živinorejcem.

Pred vsemi nasveti je gotovo najvažnejši tisti, ki se glasi:

Drži v hlevu samo dobro živino!

Kolikokrat se je to že ponavljalo in vendar uspeh ni tak, kakor bi si ga želeli. Živinski sejmami sami nas poučujejo, kako moramo vzrežati svojo živino, da dobimo za njo kupca in primerno ceno. Na današnjih sejmih se malo kupčuje; kar se pa kupi, je to v prvi vrsti dobro blago. Za slabe živali se nikdo ne zmeni.

Tudi v gospodarskem oziru je bolje držati v hlevu eno dobro kravo, pridno molznico, nego dve mršavi, ki požrejo mnogo več nego eno govedo, dasta pa manj mleka nego ena sama dobra molznica. Tisti izgovor, ki se večkrat sliši, da dve govedi dasta več gnoja nego eno, ne drži, kajti kdor drži živino samo radi gnoja, ta slabo gospodari. Gnoj, ki nam ga dajo živali slabše kakovosti brez drugih koristi, je preveč drag, da bi se izplačalo zaradi njega živali krmiti in oskrbovati, imeli bomo od njih več haska kot pa od večjega števila slabih.

Mlado živino poleti na pašo!

Mlada žival potrebuje pregibanja, svežega zraka, svetlobe, da se lahko nemoteno razvija. Če hočemo vzrediti govedo z ravnimi nogami, ravnim hrbtom in sploh lepim telesnim oblik, ga ne smemo držati vedno v hlevu, ampak mu moramo nuditi priliko, da se naskače in navžije svežega zraka ter napase v sočni travi. Okostje se namreč enakomerno razvija le tedaj, če se žival pregiblje in dobro hrani v mladosti. Če pa n. pr. pri kaki hiši ni prilike za pašo, tedaj

skrbimo, da pride živina vsaj v kak vrt ali v tekaljšče, kjer ima priliko se naskakati in naspsti svežega zraka.

Odkar smo pri nas razdelili občinske pašnike, imamo malo prilike za pašo. Imamo pa na razpolago zasebne in zadružne planine. Vzrejo plemenske živine si ne moremo misliti brez paše. Samo v prosti naravi se žival lahko razvija tako, kakor ji je potrebno za napravo skladnega telesa.

Če pogledamo naše pašnike, kjer jih še imamo, vidimo jih v skrajno zanemarjenem stanju. Zaraščene z grmovjem in malovrednim drevjem, polne kamenja, neočiščene, da izgledajo bolj kot puščava nego pašnik; posestniki ali upravičenci skrbijo samo za to, da priženejo živino nanj, da bi ga pa hoteli nekoliko očistiti, o tem nikdo ne misli. Posledica je, da so taki pašniki prej izprehajališča za živino kot pa za črpanje krme. Tudi pašnike je treba čistiti in oskrbovati, če hočemo imeti od njih koristi.

Skrbimo, da se nam govedo ne prežre!

Vsako leto se čuje o nesrečah, ki nastanejo, ker se je govedo nažrlo mlade ali mokre detelje, mokre pirnice in je potem poginilo, ker ni bilo hitre pomoči. Nikdar ne moremo dovolj paziti, da nam ne zaide žival, ki jo ženemo na vodo ali na pašo, v deteljšče, kjer se strastno nažre mlade sladke detelje, ki povzroča napenjanje. Če se pripetijo taki slučajji, moramo iskati hitre pomoči, bodisi s požiralnikovo cevjo ali z gobčnim odpiranjem ali s trokarjem. Če bi bila vsaj ena teh priprav vedno pri rokah, koliko živine bi se s tem rešilo pogina in posestnikov škode.

Marsikdo morda ne ve, da je tudi pirnica, perenka zelo nevarna za napenjanje. Tako je lani poginilo posestniku pet glav živine, ker se je nažrla mokre pirnice, tega hudega plevela naših njiv. Kakor je ta rastlina redilna, če se jo poklada v malih količinah, tako nevarna je, če se jo žival preveč nažre. Torej pazite živinorejci pri krmljenju z njo.

Ne pripuščajte premladih telic!

Da so krave večkrat male in slabe, je v mnogih slučajjih krivo pripuščanje premladih telic. Izkušnje uče, da je primeren čas prvega pripuščanja v starosti od 1¼ leta do dveh let, to je čas, ko se začneja menjava prednjih zob. Pri premlado pripuščenih telicah nastane zastoj rasti, napravi žival neodporno in mehkužno ter povzroča slaba teleta. Na ta način nastala škoda se ne da pozneje popraviti z nikako boljšo krmo in z oskrbovanjem. Te živali ostanejo vse svoje življenje zanikrne.

Mlado živino krmi tečno!

Največ in najbolj tečno hrano potrebuje vsaka žival v svoji mladosti, ker si mora zgraditi svoje telo za vse življenje. Zato rabi razen škroba in toščice še največ beljakovin za mišičevje in fosfornokislega apna za kosti. Če torej tele odstavimo, ne zadostuje, da mu damo samo seno, oziroma svežo travo, ampak ono rabi tudi drugih krmil. Predvsem mu ne smemo kratiti vsak dan vsaj četrt, pozneje pa do pol kg ovsa, ki vsebuje precej beljakovin. Nadalje mu je potrebno klajno apno za napravo kosti, ker v ostali krmi ni nikdar dovolj te redilne snovi. Za priboljšek k beljakovinski krmi je prav koristno na dan po ena žlica ribjega olja, ki zelo hasne mlademu telesu v njegovem razvoju. Ščipec kuhinjske ali živinske soli pri vsakem krmljenju mu bo tudi dobro teknilo, ker se pospešuje prebava. Da se mora vsak dan nekoliko naskakati na prostem, je samo ob sebi umljivo.

Če bomo upoštevali te nasvete, si bomo vzredili lepo in stasito živino, ki nam bo v veselje in korist.

Kosite pravočasno travo!

Dokler trava raste, zbira hrano iz zemlje in zraka ter jo predeluje v svojih zelenih listih. Ko je v polnem cvetju, se nahajajo vse redilne snovi prilično enakomerno porazdeljene v vseh delih rastline, v stebelu, listju in cvetju. Tedaj pravimo, je trava sočna, v vseh svojih delih redilna in kot krma najbolj tečna.

Ko pa je trava ocvetela in dela plod, tedaj potujejo vse redilne snovi iz stebela in listov v plod, oziroma seme, medtem ko ostane v stebelu in listih večinoma sama lesnina. Steblo in listi

izgube zeleno barvo, porumene in prenehajo z delovanjem, približujejo se v svoji kakovosti slami. Vse redilne snovi so ob dozoritvi zbrane v semenju, zrnju, ostalo je slama in pleve.

Kak nauki črpamo iz tega? Da moramo kositi tedaj, ko je trava v najboljšem cvetju, nikakor pa ne takrat, ko je odcvetela. Seno, ki ga pridobimo ob pravočasni košnji, je mnogo vredno, redilno, tečno, lahko prebavljivo. Nasprotno je prepozno pokošeno podobno slami, malo zaleže pri krmljenju in živina se z njim le slabo nasiti.

Potrebno je torej urediti si košnjo tako da bo večina trave pokošena v polnem cvetju, da dobimo na ta način dobro seno. Seveda pogoj za to mora biti ugodno vreme za sušenje trave, kajti zmočeno seno izgubi zelo veliko svoje redilnosti.

Valutni tečajji na dunajski borzi dne 5. julija 1932. Dinar 12.24; marka 168.10; čehoslov. krona 20.97; lira 37.06; zloty 79.15; švic. frank 137.70; franc. frank 27.75; špan. pesetas 56.10; angl. pfund 25.03; dolar 706.50.

RAZNE VESTI

Novice po svetu. Franc Laudenbach, ki je zavratno umoril dve ženski in razkosal telesa, je bil obsojen na dosmrtno ječo. Bi pač le bila potrebna pri nas smrtna kazen. — Govori se, da se bo poština zopet zelo podražila, ker je treba kriti primanjkljaj. Vse primanjkljaje morajo kriti pri nas vedno oni, ki ustanove uprabljajo. Pismo bo treba frankirati s 24 g, priporočeno pismo 60 g, tiskovine do 10 gramov 5 g itd. Natančnejšega še ni znano. Primanjkljaj pošte znaša 25 do 30 milijonov S; 10 milijonov naj bi se prištedilo, ostanek pa naj bi krila povišana poština. To je zelo enostavno. — Znaprej so dedne pristojbine oproščene kmetije, ki ležijo nad 700 m nad morjem in pri katerih katastralni čisti donos ne presega 200 K, če ima novi posestnik skrbeti za 5 otrok. — Lanski primanjkljaj zveznih železnic znaša 83 milijonov S. — Pri pošti bodo zopet odslovili nekaj uradnikov. — Univerzitetni profesor dr. Schneider je hotel 30. junija ustreliti rektorja dunajske univerze Abla. Strel ni zadel. Atentator bo gotovo proglašen za duševno nenormalnega, oziroma da v trenutku atentata ni bil popolnoma v posesti svojih duševnih sil. — Najvišje sodišče v Beogradu je znatno omililo kazni vojaškega sodišča v zadevi oficirske komunistične zarote v Mariboru. Samo ena smrtna obsodba je bila potrjena.

Ljubljana, glavno mesto dravske banovine in tretja prestolnica Jugoslavije, šteje po ljudskem štetju iz leta 1931 brez vojaštva 59.768 prebivalcev (54.147 Slovencev, 3097 Srbohrvatov, 1467 Nemcev, 11 Italijanov, 50 Madžarov ter 896 Čehoslovakov, Rusov in pripadnikov drugih narodov). K temu številu moramo prišteti številno prebivalcev, ki tvorijo z mestom v narodno-gospodarskem in socialnem oziru organično celoto in katerih vključitev je vprašanje bližnje bodočnosti. Tako lahko rečemo, da šteje takozvana „Velika Ljubljana“ dandanes okoli 80.000 prebivalcev (Celovec jih ima okrog 28.000). Ljubljana je sedež najvišjih pokrajinskih upravnih, sodnih in drugih oblasti. Ljubljana ima vseučilišče, od prevrata sem raste Ljubljana z ameriško hitrostjo, v mestu, zlasti na Dunajski, Miklošičevi in Masarykovi cesti se gradijo visoke železobetonske zgradbe, izven mesta pa rastejo vile in stanovanjske hiše kot gobe po dežju. Tako se razvija slovenska prestolnica, odkar ni več pod nemškim pendrekom. R. M.

Mizarstvo v spodnjem delu Koroške se priporoča za dobavo **posteljnih mrež** (Drahtbetteinsätze). Cena 90×190 cm S 15.—. Pri naročilih je navesti notranjo dolžino in širino postelje. Naročila je poslati na upravo lista.

TIRNICE v stavbne svrhe, za ograjne stebre kakor betonsko železo najcenejše pri **Ignaz Friedländer** Celovec, Viktringergürtel 5 Telefon 740